

V I Lenin

Demokrati och narodism i Kina

Den artikel av Kinesiska republikens provisoriske president, Sun Yat-sen, som vi har hämtat ur den socialistiska tidningen Le Peuple i Bryssel, är alldeles utomordentligt intressant för oss ryssar.

Det brukar sägas, att man ser bättre på avstånd. Sun Yat-sen är ett utomordentligt intressant vittne ”på avstånd”, ty trots sin europeiska bildning verkar han inte känna till Ryssland det minsta. Och denne europeiskt bildade representant för den kämpande och segerrika kinesiska demokratin, som tillkämpat sig republik, ställer oss inför rent ryska frågor – fullkomligt oberoende av Ryssland, den ryska erfarenheten och den ryska litteraturen. Den progressive kinesiske demokraten resonerar exakt som en ryss. Han liknar så mycket en rysk narodnik, att huvudtankarna och en hel rad uttryck helt sammanfaller.

Man ser bättre på avstånd. Den stora kinesiska demokratins plattform – ty Sun Yat-sens artikel är just en sådan plattform – föranleder oss och ger oss en lämplig anledning att än en gång, ur de nya världshändelsernas synvinkel, undersöka förhållandet mellan demokrati och narodism i de nuvarande borgerliga revolutionerna i Asien. Detta är en av de allvarligaste frågor Ryssland ställts inför under sin revolutionära epok, som började 1905. Och inte bara Ryssland har ställts inför denna fråga utan hela Asien, såsom framgår av plattformen från Kinesiska republikens provisoriske president, särskilt om denna plattform jämförs med de revolutionära händelsernas utveckling i Ryssland, Turkiet, Persien och Kina. Ryssland är utan tvivel i många och högst väsentliga avseenden en asiatisk stat och dessutom en av de mest primitiva, medeltida och skamligt efterblivna asiatiska staterna.

Den ryska borgerliga demokratin har varit narodistiskt färgad ända från dess äldste och ensamme förelöpare, adelsmannen Herzen, och fram till dess massrepresentanter, medlemmarna av Bondeförbundet 1905 och trudovikdeputeraderna i de tre första durnorna 1906-12. Nu ser vi att den borgerliga demokratin i Kina har en alldeles likadan narodistisk färg. Låt oss nu med Sun Yat-sen som exempel se vilken ”social betydelse” de idéer har som uppstått genom hundratals och åter hundratals miljoner människors djupa revolutionära rörelse, människor som nu slutgiltigt dras in i den världsomfattande kapitalistiska civilisationens ström.

Stridbar, uppriktig demokrati präglar varje rad i Sun Yat-sens plattform. Fullständig förståelse för att en ”ras”-revolution är otillräcklig. Inte ett spår av politisk indifferens eller ens ringaktning för den politiska friheten, inte ens en tanke på att det kinesiska självhärskardömet kan förenas med en kinesisk ”social reform”, med kinesiska konstitutionella omdaningar osv. Fullständig demokrati med krav på republik. Frågan om massornas läge, om masskampen ställs direkt; varm medkänsla med de arbetande och utsugna, tro på deras rätt och deras kraft.

Vi ser framför oss den verkligt stora ideologin hos ett verkligt stort folk, som inte bara kan gråta över sin sekellånga trældom, inte bara drömma om frihet och jämlikhet, utan även kämpa mot dem som under sekler förtryckt Kina.

Man blir utan vidare benägen att anställa en jämförelse mellan den provisoriske presidenten för republiken i det oupplysta, tröga och asiatiska Kina och olika presidenter i republikerna i Europa och Amerika, i utvecklade kulturländer. Presidenterna i *dessa* republiker är alla affärsmän, agenter eller dockor i händerna på en bourgeoisie, som är genomrutten från topp till

tå, nedsölad av smuts och blod, men inte av padischahers och kinesiska kejsares blod utan av blod från strejkande arbetare, som skjutits ned i framåtskridandets och civilisationens namn. Presidenterna i dessa republiker är representanter för en bourgeoisie, som för länge sedan avsvurit sig alla ungdomsideal, prostituerat sig till det yttersta och helt och hållet sålt sig åt miljonärerna, miljardärerna, de förborgerligade feodalherrarna osv.

I Kina är republikens asiatiska provisoriske president en revolutionär demokrat, utrustad med den nobless och heroism, som är utmärkande för en klass, som inte är på väg nedåt utan stiger uppåt, som inte fruktar framtiden utan tror på den och självupppoffrande kämpar för den, en klass som hatar det förflutna och förstår att kasta av sig dess döda och allt förkvävande rutenhet, en klass som inte för sina privilegiers skull klamrar sig fast vid att behålla och återupprätta det förgångna.

Betyder då inte detta, att det materialistiska väst är genomruttet och att ljuset endast kommer från det mystiska, religiösa öst? Nej, raka motsatsen är fallet. Detta betyder att öst slutgiltigt slagit in på västs väg, att nya *hundredtals* och åter *hundredtals miljoner* människor hädanefter kommer att delta i kampen för de ideal, som väst redan arbetat sig fram till. Det som är ruttet är den västliga bourgeoisin, som redan står inför sin dödgrävare – proletariatet. Men i Asien finns det *fortfarande* en bourgeoisie, som är i stånd att representera en ärlig, stridbar och konsekvent demokrati, en värdig kamrat till de stora förkunnarna och de stora föregångsmännen i Frankrike i slutet på 1700-talet.

Den främsta representanten eller det främsta sociala stödet för denna asiatiska bourgeoisie, som fortfarande är i stånd till historiskt progressiv handling, är bonden. Vid sidan av honom finns redan en liberal bourgeoisie, vars ledare, i stil med Yuan Shi-kai, framför allt är i stånd till förröderi: igår fruktade de kejsaren och kröp för honom; sedan – då de blev varse styrkan hos den revolutionära demokratin och förnam dess seger – förrådde de kejsaren, och imorgon kommer de att förråda demokraterna för en uppgörelse med en eller annan gammal eller ny ”konstitutionell” kejsare.

Det kinesiska folkets verkliga frigörelse från det sekellånga slaveriet är omöjlig utan det starka, verkligt demokratiska uppsving, som tänder de arbetande massorna och sätter dem i stånd att göra underverk och som framgår av varje sats i Sun Yat-sens plattform.

Men denna av stridbar demokratism bestående ideologi förknippas hos den kinesiske narodniken för det första med socialistiska drömmar, med en förhoppning om att för Kinas vidkommande kunna undvika kapitalismens väg, att förebygga kapitalismen, och för det andra med en plan och en propaganda för en radikal agrarreform. Just dessa båda senare ideologisk-politiska strömningar utgör det element, som bildar narodismen i detta begrepps specifika betydelse, dvs till skillnad från demokratismen och som komplement till den.

Vad har dessa strömningar för ursprung och betydelse?

Den kinesiska demokratin hade inte kunnat störta det gamla systemet i Kina och tillkämpa sig republik utan ett väldigt ideologiskt och revolutionärt uppsving bland massorna. Ett sådant uppsving förutsätter och framkallar den uppriktigaste medkänsla för de arbetande massornas läge och det starkaste hat mot dem som förtrycker och utsuger dessa massor. Men i Europa och Amerika – varifrån de framstegsvänliga kineserna, alla kineser, för såvitt de upplevt detta uppsving, har hämtat sina befrielseidéer – står redan befrielsen *från* bourgeoisin, dvs socialismen, på dagordningen. Detta ger ofrånkomligen upphov till de kinesiska demokraternas sympati för socialismen, deras *subjektiva* socialism.

De är subjektivt socialistiska, därför att de är motståndare till att massorna förtrycks och utsugs. Men de *objektiva* förhållandena i Kina, som är ett efterblivet, halvfeodalt jordbruksland, ställer på dagordningen i folkets liv – detta folk som räknar nästan en halv miljard – endast en bestämd, historiskt egenartad form för detta förtryck och denna utsugning, nämligen feodalismen. Feodalismen baserade sig på åkerbrukets och naturhushållningens herravälde. Källan till den feodala utsugningen av den kinesiske bonden var att han var *fjättrad* vid jorden i en eller annan form. De politiska representanterna för denna utsugning var feodalherrar, alla tillsammans och var och en för sig, med kejsaren i spetsen för systemet.

Och nu visar det sig att ur den kinesiske demokratens subjektivt socialistiska idéer och program i verkligheten framgår ett program som går ut på ”förändring av alla rättsliga grundvalar” *enbart* för ”den fasta egendomen”, ett program som innebär att *enbart* den feodala utsugningen skall upphävas.

Det är *kärnan* i Sun Yat-sens narodism, i hans progressiva, stridbara, revolutionära program för borgerligt demokratiska agraromdaningar och i hans socialistiska teori.

Om denna teori betraktas ur doktrinen synpunkt, är den en småborgerlig ”socialistisk” reaktionärs teori. Ty det är fullkomligt reaktionärt att drömma om att det går att ”förebygga” kapitalismen i Kina, att en ”social revolution” är lättare att genomföra i Kina till följd av dess efterblivenhet osv. Och med en oefterhärmlig, man skulle kunna säga jungfrulig, naivitet låter Sun Yat-sen själv sin reaktionära narodistiska teori gå upp i rök, då han erkänner det som livet tvingar honom att erkänna, nämligen att ”Kina står på tröskeln till en gigantisk industriell [dvs kapitalistisk] utveckling” att ”handeln [dvs kapitalismen] kommer att få en väldig omfattning” i Kina, att ”vi om 50 år kommer att ha många Shanghai”, dvs miljoncentra av kapitalistisk rikedom och proletär nöd och fattigdom.

Men man frågar sig – och detta är sakens kärna, den intressantaste punkt som den urvattnade och urholkade liberala kvasimarxismen ofta gör halt *inför* – om Sun Yat-sen på basis av sin reaktionära ekonomiska teori försvarar ett verkligt reaktionärt agrarprogram.

Saken är den, att han inte gör det. Dialektiken i samhällsförhållandena i Kina består just i att de kinesiska demokraterna, som uppriktigt sympatiserar med socialismen i Europa, har gjort om den till en reaktionär teori och *på grundvalen* av denna reaktionära teori om att ”förebygga” kapitalismen genomför ett *rent kapitalistiskt*, ett i högsta grad kapitalistiskt agrarprogram!

Och vad går den ”ekonomiska revolution”, som Sun Yat-sen talar så pompöst och dunkelt om i början av sin artikel, i själva verket ut på?

På att jordrätten överlämnas till staten, dvs på att jorden nationaliseras genom ett slags enhetsskatt i Henry Georges anda.

Det finns absolut ingenting annat *reellt* i den ”ekonomiska revolution” Sun Yat-sen föreslår och förkunnar.

Skillnaden mellan jordens värde i en lantlig avkrok och i Shanghai utgörs av skillnaden i jordrättens storlek. Jordens värde är kapitaliserad jordränta. Att förfara så, att jordens ”värdeökning” blir ”folkets egendom”, betyder att överlämna jordrätten, dvs äganderätten till jorden, åt staten eller med andra ord att nationalisera jorden.

Är en sådan reform möjlig inom kapitalismens ram? Den är inte bara möjlig, utan den utgör den renaste, mest konsekventa, idealiskt fulländade kapitalism. Det har Marx påpekat i

”Filosofins elände”, utförligt bevisat i tredje bandet av ”Kapitalet” och särskilt åskådligt utvecklat i polemiken mot Rodbertus i ”Teorier om mervärdet.”

Jordens nationalisering gör det möjligt att avskaffa den absoluta jordrätten och lämna kvar bara differentialrätten. Största möjliga upphävande av de medeltida monopolen och de medeltida förhållandena inom jordbruket, största möjliga frihet för handel med jord och största lätthet att anpassa jordbruket till marknaden – det är just det som jordens nationalisering innebär enligt Marx’ lära. Historiens ironi består i att narodismen i namn av ”kamp mot kapitalismen” inom jordbruket driver ett sådant agrarprogram, att dess fullständiga förverkligande skulle betyda kapitalismens *snabbaste* utveckling inom jordbruket.

Vilken ekonomisk nödvändighet är det som i ett av Asiens mest efterblivna bondeländer gett spridning åt de mest framstegsvänliga borgerlig-demokratiska program i jordfrågan? Det är nödvändigheten att krossa feodalismen i alla dess former och yttringar.

Ju mera Kina blev efter Europa och Japan, desto mer hotades det av sönderstyckning och nationell upplösning. Det kunde endast ”förnyas” genom de revolutionära folkmassornas heroism, i stånd att på politikens område skapa Kinesiska republiken och att på jordbrukets område trygga snabbaste kapitalistiska framåtskridande genom jordens nationalisering.

Om och i vad mån detta kommer att lyckas är en annan fråga. Olika länder har i sin borgerliga revolution sökt genomföra olika stadier av politisk och agrar demokrati och därtill i de mest brokiga kombinationer. Avgörande blir det internationella läget och förhållandet mellan samhällskrafterna i Kina. Kejsaren kommer säkert att försöka ena feodalherrarna, byråkratin och det kinesiska prästerskapet och att förbereda restauration. Yuan Shi-kai, som representerar en bourgeoisie, vilken just bara hunnit förvandla sig från liberal-monarkistisk till liberal-republikansk (för hur lång tid?), kommer att i sin politik kryssa mellan monarki och revolution. Den revolutionära borgerliga demokratin, som representeras av Sun Yat-sen, söker med rätta vägen till Kinas ”förnyelse” i en utveckling av största möjliga självverksamhet, bestämdhet och djärvhet hos bondemassorna beträffande de politiska och agrara reformerna.

I den mån som antalet Shanghai ökar i Kina, kommer slutligen också det kinesiska proletariatet att växa. Det kommer antagligen att bilda ett eller annat kinesiskt socialdemokratiskt arbetarparti, som kommer att kritisera Sun Yat-sens småborgerliga utopier och reaktionära åsikter men säkerligen också omsorgsfullt framhäva, skydda och utveckla den revolutionärt demokratiska kärnan i hans politiska och agrara program.

Nevskaja Zvezda nr 17, den 15 juli 1912

V I Lenin, *Samlade skrifter*, 5:e ry uppl, b 21, s 400-406